

ข้อเสนอเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา ช่วง พ.ศ.๒๕๖๔-๒๕๖๘
ภายใต้นโยบายปฏิรูประบบประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.๒๕๕๙
และกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.๒๕๖๑

วิชญ์ ทรัพย์สมบัติ

ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ.

๑. การกำหนดมาตรฐานคุณภาพแต่ละระดับและประเภทการศึกษา สำหรับใช้ในการกำกับ ควบคุม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพของสถานศึกษา และใช้เป็นกรอบในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ต้องเป็นมาตรฐานที่สะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษา กำหนดเป็น guideline/quality code ลดการกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดจำนวนมากเพื่อมุ่งเป้าหมายเฉพาะ การประเมินผลเพียงอย่างเดียว ใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพียงชุดเดียวสำหรับเป็นกรอบในการประเมินทั้งภายในและประเมินคุณภาพภายนอก

๒. การประเมินการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาและการประเมินคุณภาพภายนอก ใช้การประเมินการประกันคุณภาพแนวใหม่ที่หลากหลาย เช่น expert judgment, peer review, evidence based assessment, holistic approach, qualitative assessment เป็นต้น ลดภาระการประเมินที่ยุงยาก ซ้ำซ้อน และไม่เน้นการประเมินจากเอกสาร รวมทั้งใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาช่วยในการประเมินคุณภาพ

๓. บทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ควรมีบทบาทดังนี้ ๑) หน่วยงานต้นสังกัด ควรมีหน้าที่ให้คำปรึกษา ชี้แนะ ช่วยเหลือเพื่อให้สถานศึกษามีการประกันคุณภาพการศึกษาที่เข้มแข็ง และเตรียมความพร้อมสถานศึกษาเพื่อการประเมินจากหน่วยงานภายนอก ๒) หน่วยงานประเมินภายนอก คือ สมศ. ควรมีหน้าที่ติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เพื่อยกระดับและพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ ๓) สถานศึกษา ควรมีหน้าที่ออกแบบ วางระบบ พัฒนาการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามบริบท ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลเพื่อสะท้อนคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๔. มาตรฐานของผู้ประเมิน สำหรับการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ต้องมีความรู้ความเข้าใจและทักษะการประเมินแนวใหม่ เน้นการประเมินเพื่อพัฒนา โดยเฉพาะการกำหนดองค์ประกอบของผู้ประเมินภายนอก ต้องมีความเหมาะสม มีความน่าเชื่อถือ ได้รับการยอมรับ มีความอิสระ รู้และเข้าใจบริบทสถานศึกษาที่หลากหลาย รวมทั้งควรมีภูมิหลังหรือประสบการณ์การจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับสถานศึกษาที่ไปประเมิน และควรมีกระบวนการพัฒนาผู้ประเมินให้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะดังกล่าวที่หลากหลาย

๕. แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรยังคงให้สถานศึกษายึดตามแนวทางที่ กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.๒๕๖๑ กำหนด คือ มีการกำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา มีการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มีการดำเนินการ ตามแผน มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มีการติดตามผลการ ดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และมีการจัดส่งรายงานผล การประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด ขณะที่แนวทางการประกันคุณภาพภายนอกหรือการ ประเมินคุณภาพภายนอก โดย สมศ. ควรมีการกำหนดจุดเน้นเป็นการประเมินเพื่อพัฒนา และเป็น การประเมินเพื่อรับรองคุณภาพ หากสถานศึกษามีความประสงค์เพื่อรับรองคุณภาพ ก็ให้ขึ้นอยู่กับ ความสมัครใจของสถานศึกษานั้นๆ รวมทั้งมีการกำหนดรูปแบบการประเมินตามบริบทของ สถานศึกษาที่หลากหลาย เช่น ไม่ต้องลงพื้นที่ประเมิน ใช้การวิเคราะห์เอกสารเพียงอย่างเดียว หรือ การประเมินแบบลงพื้นที่เพียงบางส่วนหรือเต็มเวลา ก็ขึ้นอยู่กับสภาพและบริบทของสถานศึกษา นั้นๆ

๖. กลไกขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ทั้งหน่วยงาน ภายในและภายนอกกระทรวงฯ ร่วมกันกำหนดกลไกเพื่อสร้างการรับรู้แก่สถานศึกษาและผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียเกี่ยวกับการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา เน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม ตั้งแต่ การกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษา การออกแบบและวิธีการประเมินคุณภาพการศึกษาที่ สอดคล้องเชื่อมโยงกันระหว่างภายในและภายนอก แต่มีจุดเน้นการประเมินที่แตกต่างกัน รวมทั้งการ ใช้ข้อมูลจากผลการประเมินคุณภาพเพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐานร่วมกัน